

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 131/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. A. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. V. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V, Úradu justičnej a kriminálnej polície a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. A. K. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2010 doručená sťažnosť Mgr. A. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. M., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2,

čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „OR PZ Bratislava V“) a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že „Sťažovateľ je v pozícii obvineného v trestnom konaní v štádiu prípravného konania pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Bratislava 5, ČVS: ORP-802/2-OVK-B5-2007.“.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: „Dňa 16. 8. 2007 o 16,20 hod... v rozpore so zákonom, bola mi na 25,5 hod. obmedzená osobná sloboda napriek tomu, že som nikdy nepáchal trestnú činnosť, nebol som podozrivý, nepohyboval som sa v kriminálnom prostredí, nespáchal som ani dopravný priestupok...

zadržaniu predchádzala cestná kontrola, pri ktorej po mojom zastavení vozidla, na hrubú výzvu policajta, aby som predložil doklady, ako bezúhonný občan som reagoval slovami, že doklady predložím, ale prečo kričí, nebol na to dôvod.

Po zastavení vozidla býv. policajt F... bezdôvodne vnikol do môjho vozidla, fyzicky ma napadol, ako zločinca... ma vytiahol z vozidla bez toho, aby bol na to zákonný dôvod...

prekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu, ktorý mal byť sledovaný jeho služobnou činnosťou, postupoval v rozpore s ust. § 8 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, zneužil právomoc verejného činiteľa podľa ust. § 326 ods. 1, písm. a), a ods. 2 písm. a), c) Trestného zákona a nepožíval ochranu verejného činiteľa.

Podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy SR nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená...

policajt F. nebol oprávnený vstúpiť do môjho vozidla, prekročil svoju právomoc a nemôže požívať ochranu verejného činiteľa. Z mojej strany v žiadnom prípade nehrozilo žiadne nebezpečie, sedel som v aute a nebol som podozrivý, nespáchal som trestný čin ani dopravný priestupok, teda nešlo o zatýkanie nebezpečného zločinca...

Na mieste incidentu aktívne zasahovala mne vtedy neznáma osoba v občianskom odevu a na súkromnom vozidle, nepreukázala sa ani ústne ani preukazom, že patrí

k policajtom. Táto neznáma osoba pri zásahu nepovedala ani slovo, len protiprávne zasahovala. Až pri výsluchu o 23,20 hod. som sa dozvedel, že neznáma osoba bol krajský riaditeľ Policajného zboru v Bratislave Mgr. P. B., to znamená, že pri zásahu konal v rozpore s ust. § 15 ods. 1, 2 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore

Nezákonným postupom policajtov a nezákonným zadržaním... hrubým spôsobom bola znížená moja ľudská dôstojnosť na verejnosti, osobná česť, dobrá povesť, postavenie v spoločnosti, bolo zasiahnuté do mojich základných ľudských práv a základných slobôd uvedených v čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, 2, čl. 17 ods. 1, 2 Ústavy SR, ako aj v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

Fotografie sú vierohodným a nezameniteľným dôkazom, že sa nestal skutok, pre ktorý som bol obvinený. Fyzický útok sa nestal, teda nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu útoku na verejného činiteľa.

Po uplynutí 20 minút od môjho zadržania na OO-PZ, Holičská ul. Bratislava 5, do miestnosti môjho zadržania za asistencie policajtov vtrhli dvaja kukláči a bejzbalovou palicou ma bili po celom tele, kopali na zemi, bili ma päšťou do rôznych časti tela, dopustili sa voči mne policajnej brutality, spôsobili mi telesné a duševné utrpenie, doživotnú traumu. V tomto ponižovaní a policajnej brutalite pokračovali aj počas cesty do nemocnice na Antólsku ulicu, kde som sa podrobil odberu krvi.

Po tomto neľudskom zaobchádzaní dňa 16. 8. 2007 v nočných hodinách o 23,20 hod. s putami na rukách bol so mnou vykonaný výsluch.

3. Aby sa zakryl nezákonný a brutálny postup policajtov, vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru... 16. 8. 2007 uznesením sp. zn. ČVS: ORP-802/2/B5-2007 vzniesol voči mne v rozpore s ust. § 206 Trestného poriadku nezákonné obvinenie pre zločin útoku na verejného činiteľa, t. j. bez dostatočne odôvodneného záveru, nakoľko vyšetrovateľ dňa 17. 8. 2007 o 11,00 hod. vykonal môj výsluch už ako obvineného, pričom uznesenie zo 16. 8. 2007 mi bolo doručené pred začiatkom výsluchu, a to len na základe výpovedí 3 policajtov, ktorí sa na nezákonnom zákroku podieľali, ktorých výpovede neboli získané spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku. Ďalší traja svedkovia boli vypočutí až 17. 8. 2007, t. j. až po mojom obvinení.

Výsluchy prvých troch svedkov vyšetrovateľ vykonal po vydaní uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia predtým, ako mi bolo oznámené obvinenie, a bez

toho, aby som bol riadne upovedomený o vykonaní týchto výsluchov. V dôsledku časového postupu pri vykonávaní vyššie uvedených procesných úkonov nemal som reálnu možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu. V čase výsluchov týchto svedkov nemal som žiadnu vedomosť o ich vykonávaní, pretože o nich som nebol upovedomený, pričom nemal som ani vedomosť o svojom trestnom stíhaní.

Postupom vyšetrovateľa mi bolo znemožnené právo osobnej obhajoby podľa ust. § 34 ods. 1 Trestného poriadku.

Od začiatku konania proti svojej osobe nemal som možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mi kladú za vinu a k dôkazom o nich, nemal som právo uvádzať dôkazy svedčiace v môj prospech, právo uvádzať okolnosti, klásť otázky vypočúvaným svedkom, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky, nebola mi daná reálna možnosť sa obhajovať. Preto za takejto dôkaznej situácie výsluchy prvých troch vypočutých svedkov, na základe ktorých voči mne bolo vznesené obvinenie možno považovať za dôkazy získané nezákonným spôsobom v dôsledku porušenia práva na obhajobu v zmysle ust. § 2 ods. 9 Trestného poriadku, či. 6 ods. 1, 3 písm. b), c), d) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 40 ods. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd.

4. Celé prípravné konanie je zmätočné, značné rozpory sú vo výpovediach svedkov, orgány činné v trestnom konaní porušili právo na obhajobu...

5... môj... obhajca... 30. 8. 2007 vzniesol námietku zaujatosti proti všetkým vyšetrovateľom Policajného zboru z dôvodu, že v prejednávanej veci vystupuje ako svedok riaditeľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave Mgr. P. B., ktorý sa bezprostredne podieľal na zákroku proti sťažovateľovi...

Dňa 5. 2. 2008 som podal Sťažnosť proti nezákonnému postupu a nezákonným rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní, adresované generálnemu prokurátorovi SR.

Posledným rozhodnutím Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava 5, ČVS: ORP-802/1-OVK-B5-2007 Mgr. P. N., zo dňa 20. 3. 2008, bolo zrušené predchádzajúce uznesenie o nevyhlúčení vyšetrovateľov Úradu justičnej a kriminálnej polície Bratislava 5. Po vydaní tohto uznesenia zo dňa 20. 3. 2008 naďalej vo veci koná orgán,

ktorého uznesenie o nevyhlúčení vyšetrovateľov bolo zrušené a o mojej námietke nebolo do dnešného dňa právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľ dňa 25. 8. 2010 podal opakovaný podnet generálnemu prokurátorovi SR, v ktorom v zmysle ust. § 31 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým vyšetrovateľom Policajného zboru Bratislavského kraja.

Na tento opakovaný podnet generálny prokurátor SR... v lehote 30 dní odo dňa doručenia neodpovedal (t. j. negatívna odpoveď).

Postupom orgánov činných v trestnom konaní a generálneho prokurátora SR boli porušené základné práva sťažovateľa.“

Podľa sťažovateľa „Od samého začiatku dochádza k závažným procesným chybám, k ovplyvňovaniu vyšetrovania, k porušeniu práv na obhajobu... Pri výsluchu dňa 16. 8. 2007 v nočných hodinách o 23,20 hod. s putami na rukách došlo k nedôstojnému ponižujúcemu krutému a neľudskému zaobchádzaniu policajtov, k hrubému porušeniu základných ľudských práv a slobôd uvedených v čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 1, 2 Ústavy SR, porušeniu práva na obhajobu podľa ust. § 2 ods. 9 Trestného poriadku, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, čl. 6 ods. 3 písm. b), c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 40 ods. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo Mgr. A. K. na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 16 ods. 1, 2, čl. 17 ods. 2, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Bratislava 5 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava bolo porušené.

Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Bratislava 5 prikazuje, aby uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 16. 8. 2007, vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-802/1-OVK-B5-2007 zrušil.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Bratislava 5 je v zmysle ust. § 31 ods. 1 Trestného poriadku vylúčené z úkonov trestného konania vo veci sp. zn. ČVS: ORP-802/1-OVK-B5-2007.

Mgr. A. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 EUR, ktoré mu Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Bratislava je povinné zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Mgr. A. K. priznáva náhradu trov konania, ktorú mu Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Bratislava 5 je povinné zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom OR PZ Bratislava V a generálnej prokuratúry. Podstatou jeho námietok je tvrdenie, že v jeho trestnej veci od začiatku dochádza k závažným procesným chybám, k ovplyvňovaniu vyšetrovania, k porušeniu práva na obhajobu, vstupom do vozidla sťažovateľa zo strany policajta F. malo dôjsť k porušeniu základného práva na súkromie a pri jeho výsluchu 16. augusta 2007 došlo k nedôstojnému, ponižujúcemu, krutému a neľudskému zaobchádzaniu a k porušeniu práva na osobnú slobodu.

Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. napr. III. ÚS 149/04).

Ústavný súd si v rámci predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal vyšetrovací spis OR PZ Bratislava V ČVS: ORP-802/2-OVK-B5-2007, z ktorého zistil, že sťažovateľ podal proti uzneseniu vyšetrovateľa OR PZ Bratislava V, Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru všeobecnej kriminality, ktorým bolo proti nemu začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „uznesenie o začatí trestného stíhania“), námietky. V námietkach sťažovateľ uvádza totožné tvrdenia o porušovaní jeho základných práv na osobnú slobodu a ochranu súkromia podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 17 ods. 1 ústavy zo strany príslušníkov Policajného zboru, a to neoprávneným vstupom do vozidla policajtom F., pozbavením osobnej slobody, ponižujúcim, krutým a neľudským zaobchádzaním, ktoré malo spočívať v nasadení pút sťažovateľovi. Námietky boli

dozorujúcim prokurátorom vyhodnotené ako trestné oznámenie sťažovateľa na príslušníkov Policajného zboru a boli doručené na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekciu kontroly a inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby, 1. Inšpekčné oddelenie. O trestnom oznámení rozhodol vyšetrovateľ 1. Inšpekčného oddelenia, odboru inšpekčnej služby, sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky uznesením VS: SKIS-289/IS-1-V-2007 z 22. novembra 2007 tak, že trestné oznámenie odmietol podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Proti uvedenému uzneseniu mal sťažovateľ právo podať sťažnosť, ktoré však nevyužil a sťažnosť nepodal. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa dobrovoľne vzdal opravného prostriedku, ktorý mohol využiť pri ochrane svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 17 ods. 1 ústavy, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorým malo dôjsť tým, že v trestnej veci sťažovateľa od začiatku dochádza k závažným procesným chybám, k ovplyvňovaniu vyšetrovania, k porušeniu práva na obhajobu, ústavný súd odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru, ktorá sa týka princípu subsidiarity v trestnom konaní. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že trestné konanie od svojho začiatku až po koniec je procesom, v ktorom v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou právnych garancií ochrany práv a slobôd dotknutých osôb môže zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov dôjsť k náprave ich jednotlivých pochybení. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Trestné stíhanie sťažovateľa sa nachádza v štádiu prípravného konania. Ústavný súd nevidí dôvod, aby vstupoval v tejto fáze prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa do právomoci orgánov činných v trestnom konaní, a konštatuje, že prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie by bolo v rozpore s princípom subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na záver potrebuje ústavný súd za potrebné uviesť, že z vyžiadaného vyšetrovacieho spisu vyplýva, že prokurátor generálnej prokuratúry preskúmal predmetný vyšetrovací spis a zistil v postupe vyšetrovateľa závažné procesné nedostatky, odstránenie ktorých nariadil prípisom č. k. IV/1 GPt 186/09-19 z 9. decembra 2010.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti tiež odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011